

VOORTPLANTING VAN *BOTHROPS ALTERNATUS* (DUMÉRIL
BIBRON & DUMÉRIL, 1854) IN GEVANGENSCHAP.

Door: V. Pezzano, Streng 22, 1738 CS Waarland.

Inhoud: Inleiding - *Bothrops alternatus* in het terrarium - Paring - Jongen - Literatuur.

INLEIDING

Waarschijnlijk één van de bekendste *Bothrops* vanwege zijn karakteristieke ronde zijvlekken, lijkend op die van een franse telefoon. De kop is bruin met ronde vlekken met een smal geel randje. Er is slechts één soort bekend van deze Zuid Amerikaanse groefkopadder. Het verspreidingsgebied is Argentinië, Uruguay, Brazilië, en het zuiden van Paraguay. *Bothrops alternatus* leeft op de grond in open terrein, langs water en rotspartijen. Vrouwtjes zijn groter dan mannen, volwassen exemplaren kunnen 150 cm lang worden. Er is geen duidelijk geslachtsonderscheid.

BOTHROPS ALTERNATUS IN HET TERRARIUM

Wij kregen twee mannetjes van ongeveer 100 cm en één vrouwtje van 140 cm in november 1979. De slangen kwamen van een andere slangenverzorger en waren dus gewend aan gevangenschap. De dieren waren gehuisvest in drie terraria van 120x60x80 cm (l x h x d) afgewerkt met drie grote stukken boomschors en met een laag houtkrullen van 10 cm.

's Winters zorgde een lamp overdag voor een temperatuur van 27°C op de koudste plaats in het terrarium en 's nachts zakte die tot ongeveer 15°C.

's Zomers was het overdag ongeveer 30°C en

's nachts ongeveer 22°C. Er kon geen daglicht in de terraria komen, omdat ze permanent in de kelder

Verspreidingsgebied *Bothrops alternatus*.

stonden. De slangen kregen per dag ongeveer dertien uur aaneengesloten kunstlicht. Een dag nadat ze waren aangekomen aten de drie slangen levende ratten. Alleen het vrouwtje verborg zich onder de kurk. Feaces onderzoek wees de aanwezigheid van flagellaten uit. De slangen kregen flagyl toegediend.

PARING

Het vrouwtje was een zeer mooi exemplaar, at erg goed tot soms wel vijftien volwassen muizen. De mannetjes namen nooit meer dan één rat per twee weken en zij hadden een minder plezierig karakter: zeer snel geïrriteerd en zeer snel in hun bewegingen. In december 1979 werd één van de twee mannen en het vrouwtje overgebracht naar een terrarium, dat voor het publiek toegankelijk was. De dieren ondervonden blijkbaar geen hinder van de honderden mensen die wekelijks voor het terrarium langs-schuifelden. Op 3 februari copuleerden de dieren gedurende minstens 2,5 uur. Gedurende de volgende dagen vonden vele paringen plaats en waren bezoekers in de gelegenheid om dat te zien. Tijdens deze twee weken aten de beide dieren vrij regelmatig. Op 20 februari werd het mannetje in een ander terrarium overgezet, omdat hij voortdurend met het vrouwtje trachtte te paren en het vrouwtje er zichtbaar hinder van had. In de volgende drie maanden aten beide slangen regelmatig. Alleen de man was overdag veel aktiever. In juni was het vrouwtje zichtbaar dik in de buurt van de cloaca. Ze toonde veel belangstelling voor ratten, maar nam er geen.

DE JONGEN

Op 25 juli 's morgens vond ik twaalf jonge *Bothrops alternatus* van 20 cm met een gewicht van

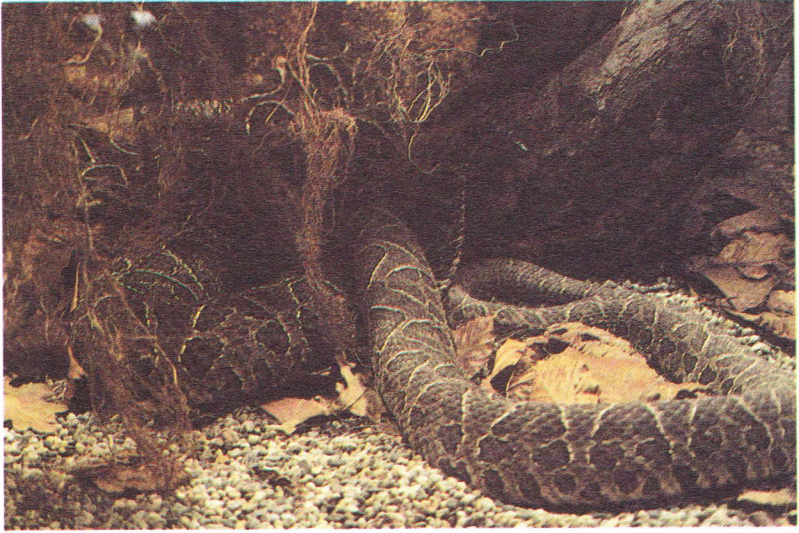

Fig. 1. *Bothrops alternatus*, in copula. Foto: V. Pezzano.

Fig. 2. *Bothrops alternatus*, juvenile. Foto: V. Pezzano.

ongeveer 15 g, één was er niet volgroeid en werd daarom afgemaakt. De jongen waren erg agressief; ze beten naar alles wat zich bewoog. Ze werden van elkaar gescheiden in terraria met een temperatuur van 26°C, een bakje water en een stukje kurk om zich te verbergen. Zij waren allemaal dof van kleur, zoals aan het begin van het vervellingsproces. Het vrouwtje bleef gedurende een week rusten en pakte daarna twee ratten. Twaalf dagen na de geboorte vervelden sommigen en kregen ze jonge (met net geopende ogen) muizen aangeboden. Slechts twee slangen aten, zes anderen raakten geïrriteerd door de muizen en zij beten er alleen naar ter verdediging zonder ze op te eten. De twee laatsten toonden geen belangstelling voor de muisjes en daarom voerden we ze onder dwang met net gedode nestjonge muisjes en met een multivitamine preparaat. Na vijftig dagen aten zes exemplaren zelfstandig en hadden een gewicht van ongeveer 35 g, de vijf anderen waren kleiner en we moesten hen wekelijks dwangvoeren. Na drie maanden aten er acht zelfstandig en met behulp van een sonde werd gekonstateerd, dat het vijf vrouwen en drie mannen waren. De drie andere *Bothrops alternatus* waren aan andere slangenhouders gegeven en het was toen nog niet mogelijk om hun geslacht vast te stellen, omdat ze te klein waren.

In 1982 en in 1983 hadden we weer jongen van dezelfde moeder met het andere mannetje. En ook hier had 75% van de kleintjes moeite met het voedsel. Als experiment werden sommigen gevoerd met hagedissen en kikkers, maar muizen gaven toch het beste resultaat.

LITERATUUR

Amaral, Afrânio do, 1978. Serpentes do Brasil, Iconografia Colorida -- Brazilian Snakes: a Color Iconography. 2nd Ed. Universidade de

Sao Paulo. Pp. 1-246.

Trutnau, Ludwig, 1981. Schlangen im Terrarium II: Giftschlangen. Verlag Eugen Ulmer, Stuttgart. Pp. 1-200.

United States Department of the Navy, Bureau of Medicine and Surgery, 1968. Poisonous Snakes of the World. Navmed P-5099. U.S. Government Printing Office, Washington D.C. Pp. I-VIII, 1-212.